

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи магістра Лисенко Аліни Юріївни
на тему: Особливості вивчення інтегрованого краєзнавчого
курсу «Харківщинознавство»
Науковий керівник: д. геогр. н., проф. Сегіда К. Ю.

Актуальність теми. У сьогоденні надзвичайно важливою проблемою є патріотичне виховання школярів, формування у них національної свідомості та прагнення до дослідження рідного краю. Краєзнавчий курс «Харківщинознавство» допомагає школярам дізнатися більше про свій край, його історичне минуле, його географічні особливості. Але в процесі навчання є проблема в методиці та особливостях викладання краєзнавчого курсу в школі при різних формах навчання (дистанційна та очна), так як курс не є основним в навчальній програмі. Важливою складовою також є дослідницька та краєзнавча роботи в процесі вивчення «Харківщинознавство».

Мета роботи полягає в аналізі та вивченні методів викладання краєзнавчого курсу та особливості їх використання в освітньому процесі в сучасних умовах на прикладі курсу «Харківщинознавство».

Для досягнення цієї мети було поставлено та реалізовано наступні завдання:

1. Визначити мету і завдання інтегрованого краєзнавчого курсу «Харківщинознавство» в системі базової освіти, місце курсу в освітній програмі, особливості формування ключових компетентностей при вивченні курсу; розглянути основні форми організації та проведення навчальної діяльності, ключові методи та прийоми.

2. Розглянути особливості патріотичного виховання при вивченні краєзнавчого курсу; висвітлити особливості дослідницької та краєзнавчої роботи школярів у процесі вивчення курсу; проаналізувати та розробити навчально-методичне забезпечення курсу «Харківщинознавство», у тому числі для викладання нового матеріалу та для перевірки засвоєних знань та умінь.

3. Визначити методичні аспекти викладання, у тому числі особливості вивчення розділу «Населення і господарство свого району (територіальної громади)» в 9 класі за допомогою методів традиційного, дистанційного та змішаного навчання; та розробити навчально-методичне забезпечення формування та перевірки знань та умінь школярів за розділом «Населення і господарство свого району (територіальної громади)», визначити особливості формування української національної та громадянської ідентичності в рамках вивчення інтегрованого краєзнавчого курсу.

Об'єкт дослідження – краєзнавчий інтегрований курс «Харківщинознавство»

Предмет дослідження – методики та особливості викладання інтегрованого курсу «Харківщинознавство» в школах Харкова та Харківської області.

При виконанні кваліфікаційної роботи застосовувались методи аналізу та синтезу (при розкритті змісту розділів та тем навчального курсу, відборі,

вивченні та опрацюванні теоретичного, методичного та дидактичного матеріалу); ретроспективного аналізу – для встановлення особливостей формування, зміни, доповнення та методичних проблем викладання «Харківщинознавство»; системно-структурний (при аналітичних дослідженнях та візуалізаціях структур навчального курсу, визначенні методичних моделей та підходів тощо); графічний (при візуалізації та графічної подачі матеріалу); порівняння, опису, узагальнення.

Інформаційною базою при написанні роботи слугували методичні посібники, підручник з курсу «Харківщинознавство», фахові статті провідних фахівців у галузі географії, краєзнавчої роботи в школах, офіційний сайт Міністерства освіти і науки України, НУШ, офіційні Інтернет ресурси. Водночас під час вивчення літератури та аналізу інформації було виявлено що наразі питання методичного забезпечення вивчення та викладання інтегрованого краєзнавчого курсу «Харківщинознавство» в школах є недостатньо розглянутими.

За темою кваліфікаційної роботи магістра взята участь у роботі міжнародних науково-практичних конференцій, підготовлено та опубліковано тези доповідей: «Особливості реалізації методу проєктів на уроках географії» Регіон – 2023: суспільно-географічні аспекти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (м. Харків, 20 квітня 2023 р.); «Гейміфікація як засіб підвищення пізнавальної активності учнів на уроках географії» Регіон – 2023: суспільно-географічні аспекти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (м. Харків, 20 квітня 2023 р.); «Екскурсії як форма організації навчального процесу при вивченні предмету «Харківщинознавство»» Регіон – 2023: суспільно-географічні аспекти: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (м. Харків, 20 квітня 2023 р.); «Патріотичне виховання школярів під час вивчення краєзнавчого курсу «Харківщинознавство» Регіон – 2022: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 24 листопада 2022 р.); «Комп'ютерні ігри як інструмент розвитку географічних компетентностей» Регіон – 2022: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 24 листопада 2022 р.); «Роль краєзнавчої роботи у вихованні патріота» Досягнення та виклики національно-патріотичного виховання в регіоні : матеріали ІХ обласної науково-практичної конференції (Київ, 15 листопада 2023 р.).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел, який налічує 70 найменувань. Робота викладена на 81 сторінці. Містить чотири таблиці та 25 рисунків.

Ключові слова: інтегрований краєзнавчий курс «Харківщинознавство», навчально-методичного забезпечення викладання курсу, навчально-методичних матеріалів інтегрованого курсу «Харківщинознавство».